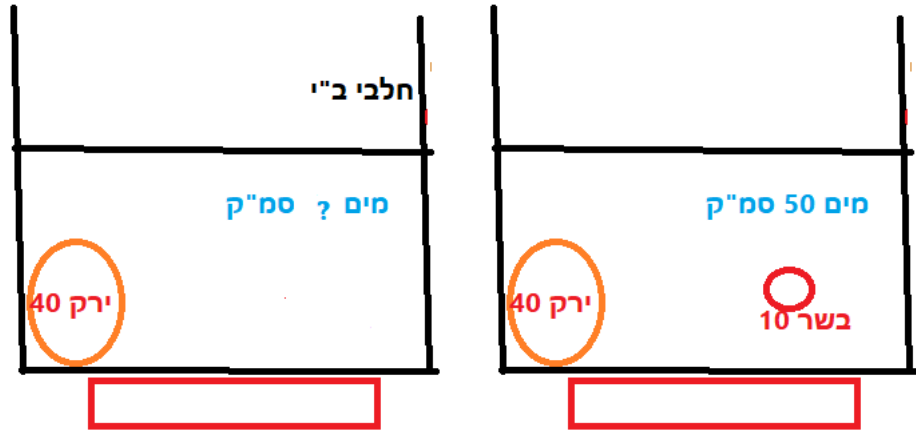

סימן צד סעיף ו

בשל בצלים או ירקות בלועים מבשר בקדרה חולבת

ציור 2

ציור 1

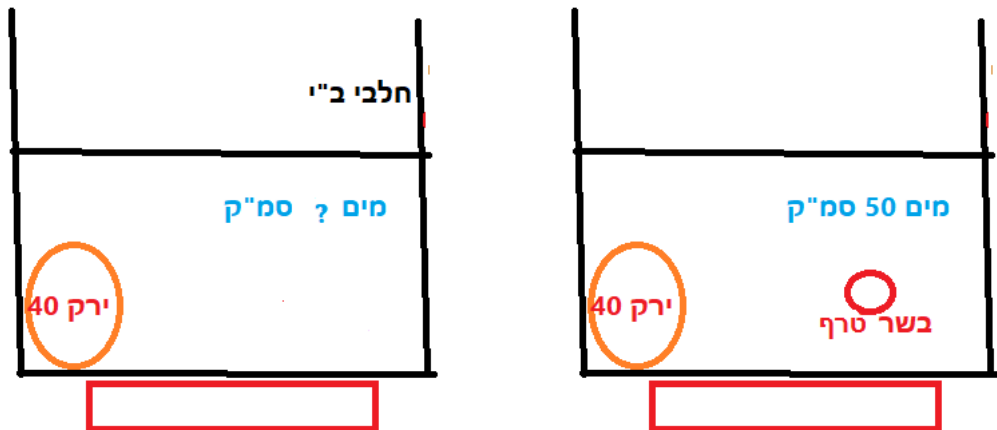
שאלה א: בציור 1 כמה בשר בלוע בירק?

ת. : לפי חשבון 4 סמ"ק

שאלה ב: בציור 2 כמה מים צריך כדי להתיר את המים והירק?

ת. : לפי ר"פ אם בירק בלוע 4 סמ"ק בשר מתוך 40, די ב 240 סמ"ק במים ובירק כדי להתיר.

דהיינו 204 סמ"ק במים בצרוף 36 סמ"ק ירק. והטעם כי הירק לא נ"נ כי בלע היתר.

ציור 4

ציור 3

שאלה ג: בציור 3 כמה בשר טרף בלוע בירק?

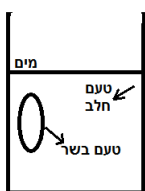
ת. : לפי חשבון 4 סמ"ק

שאלה ד: בציור 4 כמה מים צריך כדי להתיר את המים והירק?

ת. : לפי ר"פ אם בירק בלוע 4 סמ"ק בשר מתוך 40, לדעת ספר התרומה שיש חני"ן בשאר איסורים 40 סמ"ק של איסור. לכן צריך 2400 סמ"ק במים. אבל למרן שאין חני"ן בש"א כמו בציור 2.

ספר התרומה סימן ס: דין כרישין ובצלים שרוצה לתת בקדירה של בשר וחתכם בסכין חולבת או אפכא, דלא סגי להו בהדחה לפי שראשי הכרישים והבצלים חריפין, והוו כמו צונן שחתכו בסכין ואם נתן אותנו בקדירה מותר, דאין צריך רק ששים של טעם הסכין הבלוע בירק שהוא דבר מועט. ואם חתכן בסכין של עכו"ם אז צריך ששים של כל הירק דכולו נעשה נבלה, והדין הוא אפילו שאינו בן יומו, אבל עליו של כרישין וגם כרוב אינן חריפין, וסגי להו בהדחה.

הגהות רבינו פרץ מצוה ריג ו: ... ומהאי טעמא פירש רבינו ברוך דבצלים או כרישים הבלועים מאיסור ונותנן בקדרה של היתר צריך ששים מכולם ולא סגי ששים מן הבליעה, אבל אם הכרישים או הבצלים בלועין מטעם בשר ונתנן בקדרה של חלב או להפך אין צריך ששים רק מן הבליעה ולא מכולם, והיינו טעמא משום דגבי איסור הבלוע שם האיסור רק על כל החתיכה כדפרישי, אבל גבי בשר אין שם בשר על כל החתיכה. וכי תימא היא גופה מאי שנא זה מזה דגבי בליעת האיסור חשבינן כולה חתיכה כבליעה עצמה, וגבי בליעת היתר דבשר בחלב לא חשבינן כולה חתיכה כבלועה עצמה, ויש לומר דטעמ' דבליעת איסור היינו משום דאפשר לסוחטו אסור, פירוש שאם היה יכול לסחוט האיסור הנבלע חוץ מן החתיכה שלא היה נשאר בו טעם איסור כלל, מכל מקום אסורה החתיכה לעולם כיון שחל עליה שם איסור שעה אחת, וזה הטעם לא שייך גבי בליעת היתר.

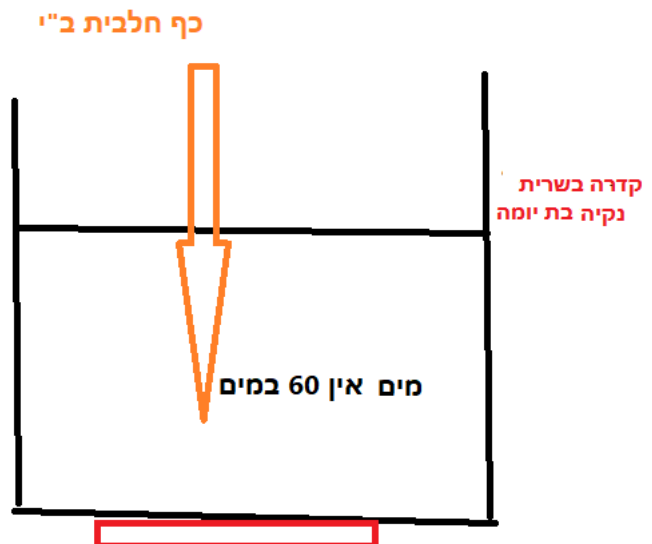
טור: כתב בספר התרומות ... אף על גב דבשאר איסורים שבתורה, איסור הבלוע בהיתר כגון בצלים בלועים מאיסור ובשלם בקדירה של היתר, צריך ס' כנגד כל הבצלים ולא סגי בס' כנגד כל הבליעה, בבשר בחלב אינו כן שאם בצלים או ירקות שבלועים מבשר ובשלם בקדרה חולבת, אם ידוע כמה בשר בלוע בבצלים ובירקות אין צריך אלא ס' כנגד הבשר, ולא כנגד כל הבצלים והירקות.

ב"י: גם זה מדברי בעל התרומה ויתבאר עוד בסימן צ"ו (ד"ה ומ"ש וכן), וגם דין זה הוא מהטעם הנזכר בסמוך דהוי נ"ט בר נ"ט דהיתרא.

ב"ח ז: ומ"ש אף על גב דשאר איסורין וכו'. נראה דהאי פסק אינו אלא לרבינו תם ור"י דבכל איסורין אמרינן חתיכה נעשית נבילה, אבל לרבינו אפרים א"צ ששים כנגד כל הבצלים אלא כנגד איסור הבלוע

... ואף על פי דבסימן צ"ב כתב רבינו דהרא"ש הסכים לדעת הר"י אפרים, מכל מקום כתב כאן מ"ש בספר התרומה ע"פ דעת רבינו תם ור"י לפי שנהגו לפסוק כרבינו תם ור"י.

סימן צד סעיף ו: בצלים או ירקות שבלועים מבשר ובשלם בקדרה חולבת, אם ידוע כמה בשר בלוע בבצלים ובירקות, אין צריך ס' אלא כנגד הבשר. הגה: דלא שייך לומר חתיכה נעשית נבילה, הואיל ועדיין כולו היתר, ולכן אין צריך לשער רק נגד מה שבלע ...

שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן צה סעיף ג

קערות של בשר שהודחו ביורה חולבת בחמין שהיד סולדת בהן, אפילו שניהם בני יומן, מותר, משום דהוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהתיירא. והוא שיאמר ברי לי שלא היה שום שומן דבוק בהן. ואם היה שומן דבוק בהן, צריך שיהא במים ס' כנגד ממשות שומן שעל פי הקערה. הגה: ויש אוסדים אפילו אין שומן דבוק בהן (טור בשם סה"ת וסמ"ג וסמ"ק ושי"ד והר"ף ותוס' ומרדכי ור"ן והגמ"יי ופסקי מהרא"י ואו"ה), אלא א"כ אחד מן הכלים אינן בני יומן מבליעת כלי ראשון,

אם אין 60 במים ובירק כנגד הבשר הבלוע בירק השו"ע אוסר.

שאלה: מדוע הרי זה נט בר נט לפי מה שפסק בסימן צה, ג.

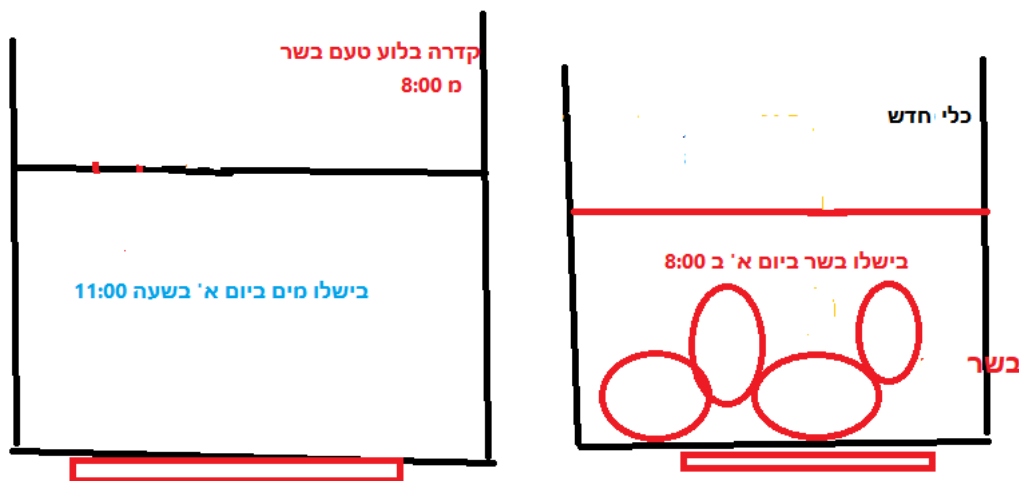
תשובה: נט בר נט מותר דווקא כשהנ"ט הראשון בלוע בכלי אבל אם בלוע במאכל לא נחשב כטעם ראשון. כפי שמובא בגמ' שדגים שעלו בקערה בשרית, שם הטעם הראשון הבשרי נמצא בקערה. וכ"כ התרומה סימן סא. (הוראה ברורה צד, שער הציון קיג).

מה דין הירק?

ש"ך כג: שבלועים מבשר כו'. נ"ל דלא אתי לאפוקי שאר איסורים, דהא ס"ל דלא אמרינן חנ"נ בשאר איסורים, אלא אתא לאפוקי בצלים שהיו בלועים כולן מחלב שבלעו אח"כ בשר דלא סגי בס' נגד הבשר. ולדידן דקי"ל בכל איסורים חנ"נ, א"כ דוקא בבלועים מבשר דינא הכי. וכתוב בתשובת מהר"ם מלובלין סי' כ"ח, דאם יש ס' נגד הבשר הבלוע בבצל, אז אף הבצל מותר אף על פי שלא נמחה ונתמעך וא"צ להפרישה, אבל אם חתכו הבצל בסכין של איסור אפילו יש ס' צריך להפריש הבצלים מן התבשיל ע"י סינון או בע"א במה שאפשר, דקי"ל אפשר לסוחטו אסור ע"כ, ועי"ל סי' צ"ו.

כה"ח ס: א"צ ס' אלא כנגד הבשר. ואם יש ס' כנגד הבשר, דוקא התבשיל מותר, אבל הבצל אסור, משום דהגם דהבצל נפלט ממנו טעם הבשר בקדרה, מ"מ אין נפלט כולו אלא נשאר ממנו מעט טעם בשר וכשנכנס טעם החלב בבצל מתערב בטעם הבשר ונעשה נבילה, ומשו"ה הבצל אסור ודלא כשו"ת מהר"ם מלובלין סי' כ"ח שהתיר הבצל, פליתי או' ח' וכריתי או' ט"ז. שפ"ד או' כ"ג. ומיהו עיין לקמן סי' צ"ו או' י"ט שהבאנו שם כמה פו' הסוברים כמהר"ם מלובלין ודחו דברי הפלתי הנז' יעו"ש.

מסקנה לדעת רוב האחרונים: אפשר לסוחטו של היתר מותר, א"ל של איסור אסור.

ש. : מה דין החלב?
 ת. : לכוי'ע כשר. עיין רמ"א.

סימן צד סעיף ו: הגה... וכל שכן בקדירה של חלב שבשלו בה מים תוך מעת לעת, ואח"כ בשלו בה בשר, לא אמרינן דצריך לשער נגד כל המים, רק נגד החלב שבלעה הקדירה.

ט"ז יא: ואחר כך בישלו בה בשר. פי' אפילו תוך מעלי'ע של בישול חלב, והא דהוה זה כל שכן לפי שכאן אין בלוע מחלב עצמו, וטעם החלב הבלוע כבר נקלש על ידי המים.

ש: כנייל ובמקום בשר כשר בישלו בשר טרף.

ת. : דעת הב"י שזה תלוי במחלוקת חנ"ן בשאר איסורים. לרבנו אפריים והשו"ע יש להתיר הירקות. ולר"ת והרמ"א לאסור. אבל דעת הש"ך (כב)¹ שזה לא תלוי בחנ"ן אלא בני"ט בר נ"ט דאיסורא שגם

¹ ש"ך על שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן צד סעיף ו כב (פמ"ג) בצלים או ירקות כו'.

ז"ל הטור: "כתוב בסה"ת אף על גב דבשאר איסורים, קדרה של איסור ששהתה מעלי'ע בלא איסור, אם הוחמו בה חמין בתוך מעלי'ע, חשיבא כבן יומו שהרי טעם האיסור שבקדירה פלט לתוך המים, ולא היה בהם סי' לבטלו, דבכולי משערין ונעשית בת יומא וצריכה מעלי'ע לאחר חימום המים. אבל בבשר בחלב אינו כן שאם בישלו בה בשר, ובתוך מעלי'ע הוחמו בה מים, ואחר ששהתה מעלי'ע מבישול הבשר בישלו בה חלב מותר אף על פי שהוא בתוך מעלי'ע מחימום המים". עכ"ל.

וכתב בסמ"ק (ומביאו ב"י): "הטעם דבנבלע מן האיסור חשיבי מים שבקדרה עצמו איסור, דנ"נ; משא"כ בבשר בחלב דעדיין כולו היתר, וא"כ הוי נ"ט בר נ"ט". וכ"כ ב"י בס"ס ק"ג להפוסקים דלא אמרי' חנ"ן רק בבשר בחלב, לא משכחת להאי דינא בשאר איסורים. (ועי"ל ס"ס ק"ג בשי"ע ובהג"ה). אבל ודאי הטור שכתב להא דסה"ת בסתם וכן לקמן בסי' קכ"א כתב בסתם להאי דינא ודאי דלא ס"ל הכי (שהמים נאסרים מדין חנ"ן), דהא איהו (טור) פסק נמי בסימן צ"ב דלא אמרינן חנ"ן בשאר איסורים. אלא נראה דס"ל דמטעם אחר, לא שייך כלל נ"ט בר נ"ט בדבר איסור וכמ"ש הר"ן פרק כ"ה "דלא שרי נ"ט בר נ"ט אלא בשל היתר בבשר בחלב, דכיון דטעם שני עדיין היתר הוא, כיון דאיקלש כולי האי לא חשיב לאסור, אבל במידי דאיסורא כל היכא דאיכא טעמא כלל, אוסר עד סוף כל העולם". עכ"ל.

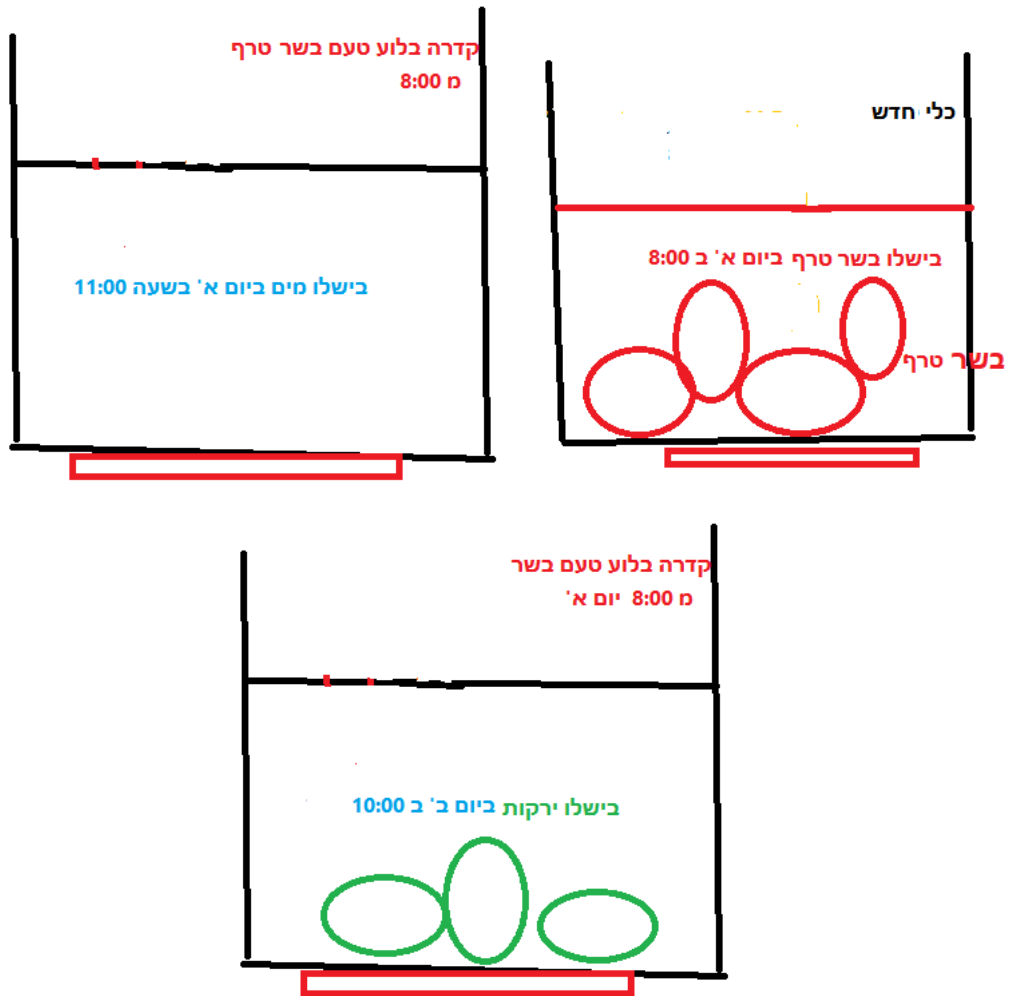
ועוד מוכח שם בהדיא דכתב כן אפילו למ"ד דלא אמרינן חנ"ן בשאר איסורים ע"ש. ועיין בסי' צ"ה סק"ה. וכן משמע להדיא בש"ד ס"ס פ"ה ע"ש. ובתוס' פ"ב דעבודת כוכבים דף ע"ו ע"א סוף ד"ה בת יומא, והיינו דכתב הרא"ש בסוף עבודת כוכבים שם דאם נתבשל בה צריך מעלי'ע מבישול אחרון. ובסי' מעדני מלך שם כתב דמהך משמע דס"ל להרא"ש דאמרינן חנ"ן בכל האיסורים. ואישתמיטתיה להטור וב"י דברי הרא"ש לשם, ולית נגר ובר נגר דפרקיניה. ע"כ. ולא עמדתי על סוף דעתו דהדבר ברור כדפירשתי וכן הרשב"א

לרבנו אפריים והשו"ע יש לאסור הירקות. ההכרח של השי"ך הוא משום שהטור העתיק את ספר התרומה בבלע איסור ולא העיר עליו, אף שהטור סובר כרבנו אפריים.

בתשובה ס"י תקי"ו נמי כתב כהר"ן (והכי משמע להדיא מדברי הרא"ש פ' כ"ש). וסבירא ליה להרשב"א דלא אמרינן חני"נ בשאר איסורי'. וכ"כ ב"י בסי' צ"ה דדעת כל הפוסקים שוה בזה בדבר איסור לא שייך נ"ט בר נ"ט. וכתוב בת"ח כלל נ"ז דהוא פשוט והיינו מטעמא שכתב הר"ן וסייעתו דכיון דכבר נאסר לעולם הוא באיסורו עומד, והלכך קדרה זו שהוחמו בה מים תוך מעלי"ע חשיבא בת יומא, דהא בדבר איסור לא שייך נ"ט בר נ"ט משא"כ בבשר בחלב וזה נ"ל ברור. **עוד כתב הב"י בס"ס ק"ג וז"ל: "ומיהו היכא שהיה בלוע מבשר בחלב שנתבשלו בה יחד או בזא"ז נראה דלכ"ע כשהוחמו מים בתוך מעלי"ע חשיב כאילו חזר ונתבשל בה האיסור ומונין מע"ל משעה שהוחמו בה המים, דהא בבשר בחלב כ"ע מודו שחני"נ". עכ"ל.** והלך לשיטתו.

ולא נהירא אף לשיטתו דהא טעמא דהפוסקים דאמרינן בבשר בחלב חני"נ הוא משום דבשר בחלב כל חד באפי נפשי' שרי, וכי איתנהו בהדי הדדי אסור. הלכך הבשר עצמו נעשה איסור משא"כ בשאר איסורים, כמ"ש הפוסקים. והבאתים בסימן צ"ב ס"ק י'. **א"כ הכא שכבר נאסר הבלוע בקדרה לא שייך חני"נ וזה ברור בעיני שוב.** מצאתי להב"ח בסי' צ"ו ס"ג שכוון ג"כ לסברת הב"י, ואולי ס"ל דכיון דבא מבשר בחלב דיינינן ליה כמעיקרא. שוב מצאתי בהגהת מהרש"ל בסי' צ"ו ובדרישה בסימן זה ס"ח סוברים כמ"ש ומ"מ לדין דקי"ל חני"נ בכל האסורים אין נפקותא כאן בכל זה:

מה דין הירקות לדעת הרמ"א? לדעת מרן?

שאלה: אם בישלו ירק הנ"ל שבלוע בו 4 סמ"ק טעם בשר לתוך סיר של חלב. כמה חלב צריך כדי להתיר החלב? והאם הירק מותר?

תשובה: יש מי שאומר שכיון שהחלב נכנס לירק וניינ במגעו עם הבשר, כל הירק נהיה נבלה וצריך 60 נגד כל הירק. והירק נאסר גם אם יש 60 נגדו.

אבל יש סוברים שגם בזה די ב 60 נגד ה 4 סמ"ק בשר כיון שהחלב שנכנס לירק מקושר לחלב שבקדרה וכשם שהחלב שבקדרה לא נאסר ה"ה החלב שבירק. אבל בזה הירק נאסר משום אפ"ל אסור. (פליתי סק"ב, חזו"א יו"ד סימן יח אות